

NOTA BREU

Nova localitat d'*Hippuris vulgaris* a Catalunya**New site of *Hippuris vulgaris* in Catalonia**

Jordi Palau*, Joan Curià* & Pere Aymerich**

* Reserva Nacional de Caça de Boumort (DARP). C/ Can Farga, 4. 25620 Tremp.

** C/ Barcelona, 29. 08600 Berga.

Autor per a la correspondència: Jordi Palau, A/e: jpalaup@gencat.cat

Rebut: 22.10.2015. Acceptat: 30.10.2015. Publicat: 30.11.2015

ALT URGELL: les Valls d'Aguilar, la Guàrdia d'Ares, molí de la Borda del Feu, 31TCG5382, 1375 m, bassa artificial, 20-VIII-2015 (J. Palau, J. Curià & P. Aymerich) (Fig. 1 i 2).

Hippuris vulgaris L. és un hidròfit d'àmplia distribució global, però és molt rar a Catalunya, on en el darrer quart de segle només s'havia confirmat la seva presència en una localitat. Amb aquesta nota documentem una segona població actual d'aquesta espècie al territori administratiu català. A causa de la seva raresa, ha estat catalogada com a amenaçada (CR-En perill crític) per Sáez *et al.* (2010) i té protecció legal en la normativa autonòmica vigent (Annex 1 –en perill d'extinció– del Catàleg de flora amenaçada de Catalunya: Decret 172/2008, Resolució AAM/732/2015).

La primera dada segura sobre *H. vulgaris* a Catalunya és una recollecció de primers del segle XX a Esterri d'Àneu (Benedí & Vicens Fandos, 1996; Sáez *et al.*, 2010). En aquesta zona s'ha mantingut fins a l'actualitat, amb una població

que ocupa una sèquia i un petit sector de l'embassament de la Torrassa, que està en regressió i que és objecte de seguiment per part del Parc Natural de l'Alt Pirineu (Aymerich, 2009; Aymerich *et al.*, 2014). Havia estat indicat també d'altres localitats catalanes, però no hi ha estat retrobat i aparentment n'ha desaparegut. També al Pallars, havia estat recollectat a l'estany de Montcortès l'any 1918 (Benedí & Vicens Fandos, 1996), on no en coneixem cap dada posterior, tot i que es tracta d'un lloc que ha estat força visitat per botànics i objecte de diversos treballs (ex. Margalef-Mir, 1981). Fins a mitjan segle XX encara havia estat observat en diversos punts pròxims al litoral del Maresme i la conca de la Tordera (Montserrat, 1957), però no s'ha retrobat (Guardiola *et al.*, 2007). A banda de la localitat d'Esterri d'Àneu i la que aportem amb aquesta nota, la dada més recent d'*H. vulgaris* és de 1975 i correspon a un plec que, segons l'etiqueta, hauria estat recollectat a l'estany de la Pera (Cerdanya), localitat on no s'ha

Fig. 1. Aspecte general de la bassa. Foto: Pere Aymerich.

Fig. 2. Detall del poblament d'*Hippuris vulgaris*. Foto: Pere Aymerich.

vist més endavant, tot i haver estat visitada per molts botànics (Sáez *et al.*, 2010). De fet, és una planta molt rara als Pirineus, de la qual només se'n coneixen una dotzena de poblacions modernes i ben poques més d'antigues, segons la recent síntesi de l'Atlas en línia de la flora dels Pirineus (atlasflorapyreneaea.org). D'aquestes localitats modernes, la major part correspon a l'àmbit catalanopirinenc: les abans comentades de la Catalunya autònoma, tres d'Andorra (Carrillo *et al.*, 2008) i unes cinc poblacions més o menys pròximes en estany del massís del Carlit a l'Alta Cerdanya (Terrisse, 1985, 1986).

La nova localitat de l'Alt Urgell està situada als Prepirineus centrals, com l'antiga de Montcortès, però en una massa d'aigua artificial i no pas en un estany natural. *Hippuris vulgaris* es fa en una bassa amb una superfície d'uns 250 m², d'aigües permanents (bé que amb fluctuacions de nivell), relativament profunda (al voltant d'1 m) i que és alimentada per una canalització. L'entorn terrestre és ocupat, actualment, per pastures. L'estiu de 2015 aquesta espècie era l'única planta aquàtica present i es trobava gairebé en tota la bassa, bé que amb diferències notables segons sectors: densitat feble al marge oriental, en què s'hi feien helòfits (*Iris pseudacorus* L.) i densitat molt alta a la resta, on *Hippuris* feia un poblament monoespecífic. Aquesta bassa subministrava aigua al molí de la Borda, actualment en ruïnes i que va ser abandonat fa uns 60 anys (J. Malgrat, com. pers.). Actualment no es fa cap ús de la bassa. Desconeixem des de quan es troba *Hippuris* en aquest lloc, però sembla altament improbable que quan el molí estava actiu hi pogués haver un poblament com el que ara existeix, ja que la bassa es devia netejar periòdicament per mantenir-la en bon estat funcional. Tant la bassa com el seu entorn estan fora de l'àmbit protegit pel PEIN, per bé que el marge dret del riu de la Guàrdia, adjacent a la bassa i al qual desaigua, forma part de la Reserva Nacional de Caça de Boumort.

Bibliografia

- AYMERICH, P. 2009. Seguiment de flora vascular protegida o amenaçada al Parc Natural de l'Alt Pirineu (Pirineus centrals). *Orsis*, 24: 9-31.
- AYMERICH, P., FERNÁNDEZ, J. & PALAU, J. 2014. Conservación de flora en el Parque Natural del Alt Pirineu. *Conservación Vegetal*, 18: 10-13.
- BENEDÍ, C. & VICENS FANDOS, J. 1996. Mapa 723. *Hippuris vulgaris*. In: Fernández Casas, J. (ed.). Asientos corológicos para un atlas de la flora occidental, 24. *Fontqueria*, 44: 166-167.
- CARRILLO, E., MERCADÉ, A., NINOT, J. M., CARRERAS, J., FERRÉ, A. & FONT, X. 2008. *Check-list i llista vermella de la flora d'Andorra*. CENMA-Institut d'Estudis Andorrans-Departament de Medi Ambient d'Andorra. Andorra la Vella. 488 p.
- GUARDIOLA, M., JOVER, M. & GUTIÉRREZ, C. 2007. Compendi d'addicions a la "Flora de la cordillera litoral catalana (porción comprendida entre los ríos Besòs y Tordera)" de Pere Montserrat. *L'Atzavara*, 15: 147-164.
- MARGALEF MIR, R. 1981. *Distribución de los macrófitos de las aguas dulces y salobres del E y NE de España y dependencia de la composición química del medio*. Fundación Juan March. Madrid. 62 p.
- MONTERRAT, P. 1957. Flora de la cordillera litoral catalana (porción comprendida entre los ríos Besòs y Tordera. 3ª parte. *Collectanea Botanica (Barcelona)*, 5(2): 297-351.
- SÁEZ, L., AYMERICH, P. & BLANCHÉ, C. 2010. *Llibre vermell de les plantes vasculares endèmiques i amenaçades de Catalunya*. Ed. Argania. Barcelona. 811 p.
- TERRISSE, A. 1986. Contributions a l'inventaire de la Flore: *Hippuris vulgaris*. *Bulletin Société Botanique du Centre-Ouest*, 17: 138.
- TERRISSE, A. 1987. Contributions a l'inventaire de la Flore: *Hippuris vulgaris*. *Bulletin Société Botanique du Centre-Ouest*, 18: 104.